

Ο ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΣΒΑΛΛΕΙ "ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ" & ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ ΤΗΝ ...ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΗΘΩΝ!

Δημοσιεύτηκε στις Πέμπτη, 08 Ιανουαρίου 2015 22:27 | Γράφτηκε από τον/την dominique |

 Share 77 Tweet 8 Email 1 Share 127

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Στο προηγούμενο άρθρο σχετικά με το νόμο «γιά την καταπολέμηση όρισμένων μορφών και έκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου», το γνωστό μας πιά αντιρατσιστικό νόμο, εξετάσα-με τή συνταγματικότητα του τρόπου θέσπισης και του περιεχομένου του από τή σκοπιά τής αρχής τής νομιμότητας και καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως **υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να οδηγήσει ο νόμος αυτός σε αυταρχική άσκηση τής ποινικής εξουσίας εκ μέρους τής Πολιτείας**. Στο παρόν άρθρο θα εξετάσουμε τή συνταγματικότητα του αντιρατσιστικού νόμου σε σχέση με τήν ελευθερία τής έκφρασης και τήν ελευθερία τής έπισημονικής έρευνας.

Η ελευθερία τής έκφρασης κατοχυρώνεται στο άρθρο 14 του Συντάγματος. Σύμφωνα με τήν παράγραφο 1 του άρθρου αυτού ή ελευθερία έκφρασης περιλαμβάνει το δικαίωμα του καθενός να έχει, να λαμβάνει, να διαμορφώνει, να εκφράζει και να διαδίδει «τους στοχασμούς του», δηλαδή απόψεις, αίσθήματα, αλλά και ως ένα σημείο πληροφορίες, χωρίς να ύφίσταται καμία δυσμενή έννομη συνέπεια, πολύ δε περισσότερο ποινική τιμωρία. **Ο αντιρατσιστικός νόμος καθιστά ποινικό αδίκημα τή δημόσια, προφορική ή διὰ του τύπου ή μέσω διαδικτύου ή με όποιοδήποτε άλλο τρόπο έκφορα ρατσιστικού και ξενοφοβικού λόγου. Ένέχει επομένως τόν κίνδυνο να προσβάλλει τήν ελευθερία τής έκφρασης.**

Η τελευταία δέν είναι βεβαίως άπεριόριστη. Κατά τήν άσκησή της πρέπει να τηρείται το Σύνταγμα και οι νόμοι. Ρητά όριζει ή παράγραφος 1 του άρθρου 14: «Καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και διὰ του τύπου τους στοχασμούς του, τηρώντας τους νόμους του Κράτους». **Ός νόμοι του Κράτους νοούνται, βεβαίως, μόνο οι σύμφωνοι με το Σύνταγμα νόμοι**. Πώς είναι, λοιπόν, δυνατόν να περιορίσει τήν ελευθερία έκφρασης ένας νόμος που αντίκειται στή συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή τής νομιμότητας;

Η ελευθερία τής έκφρασης πρέπει να άσκεϊται μέσα στα όρια τής εκάστοτε ισχύουσας συνταγματικής τάξης. Πρέπει, έπίσης, να άσκεϊται με σεβασμό στα άλλα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως στο δικαίωμα τής προσωπικότητας. Προσωπικότητα είναι το σύνολο των αγαθών που συνθέτουν τήν ύπόσταση του προσώπου και είναι άναπόσπαστα συνδεδεμένα με αυτήν. **Η φυλή, το φύλο, ή θρησκεία, οι γενεαλογικές καταβολές, ή έθνική καταγωγή, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, ή άναπηρία παρουσιάζονται στον αντιρατσιστικό νόμο ως στοιχεία προσδιοριστικά του προσώπου, ενώ είναι μερικές μόνο εκφάνσεις τής προσωπικότητας**. Βεβαίως, ως εκφάνσεις τής προσωπικότητας οι παραπάνω ιδιότητες είναι άξιες προστασίας έναντι προσβολών διὰ λόγου. Το έρώτημα που τίθεται έδω είναι ποιά θα είναι τα μέσα τής προστασίας και ειδικότερα αν ο αντιρατσιστικός νόμος είναι μέσο αναγκαίο και ίκανό να προστατεύσει τους φορείς των ιδιοτήτων αυτών.

Ένα πρώτο μέσο προστασίας τής προσωπικότητας από προσβολές διὰ του τύπου είναι το δικαίωμα άπάντησης που προβλέπεται στήν παρ. 5 του άρ. 14 του Συντάγματος. Πρόκειται για τή δυνατότητα που παρέχεται σε κάθε πρόσωπο το όποιο θίγεται στήν προσωπικότητά του από δημοσίευμα στον τύπο να εκθέσει έγγραφως τήν έπί του θέματος άποψη του στήν ίδια έφημερίδα ή περιοδικό. Το δικαίωμα αυτό ρυθμιζεται λεπτομερώς από τόν νόμο «περί Τύπου» (Ν. 1092/1938) και είναι γενικό και άπόλυτο. Άσκεϊται δηλαδή από όποιοδήποτε πρόσωπο, άνεξαρτήτως του παρανόμου τής προσβολής και άνεξαρτήτως δόλου ή άμέλειας του συντάκτη. Μπορεί να άσκηθει ακόμα και όταν το δημοσίευμα δέν περιλαμβάνει ψευδή στοιχεία για τόν κατονομαζόμενο, διότι, πέρα από τή διόρθωση τής έσφαλμένης εικόνας που προβάλλεται, σκοπός του είναι και ή παρουσίαση των δύο αντιτιθέμενων άποψεων σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Άντίστοιχο δικαίωμα έπανόρθωσης τής προσβολής παρέχεται από το προεδρικό διάταγμα 100/2000 σε κάθε πρόσωπο, του όποίου προσβάλλεται ή προσωπικότητα από το περιεχόμενο ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής έκπομπής, άνεξαρτήτως ίθαγένειας.

Το πρόσωπο του όποιο θίγεται ή προσωπικότητα μπορεί να άσκήσει –έκτός από το δικαίωμα άπάντησης και έπανόρθωσης– και όρισμένες άγωγές. Πρώτον, άγωγή για άρση τής προσβολής και μη έπανάληψής της στο μέλλον. Δεύτερον, άγωγή για τήν ίκανοποίηση τής ήθικής βλάβης. Η άγωγή αυτή έπιτρέπει στον θιγόμενο να έπιτύχει τήν καταδίκη του αντιδίκου του σε καταβολή χρηματικού ποσού ως άντιστάθμισμα του ψυχικού πόνου που του προκάλεσε ή προσβολή. Άν έξαιτίας τής προσβολής υπέστη το θύμα και περιουσιακή ζημία, μπορεί να άσκήσει άγωγή άποζημίωσης για τήν άποκατάστασή της.

Τα παραπάνω συνιστούν μέτρα προστασίας τής προσωπικότητας που παρέχονται από το ιδιωτικό δικαιο. Όστόσο, θα μπορούσε κάποιος να παρατηρήσει ότι σε περιπτώσεις σοβαρών προσβολών τής προσωπικότητας που σχετίζονται με τισ προστατευόμενες από τόν αντιρατσιστικό νόμο ιδιότητες και διαταράσσουν τήν κοινωνική ειρήνη τα μέτρα αυτά δέν έπαρκούν αλλά άπαιτείται και ποινικός κολασμός των έπιλήψιμων πράξεων. Η παρατήρηση αυτή θα ήταν καταρχήν σωστή, αλλά το ζήτημα δέν είναι άπαραίτητο να άνιμετωπιστεί με έναν ειδικό αντιρατσιστικό νόμο. Θα μπορούσε να καλυφθεί από τισ διατάξεις του ποινικού κώδικα, και ιδίως τισ διατάξεις των έγκλημάτων κατά τής τιμής και των έγκλημάτων σχετικά με τήν έπιβουλή τής δημόσιας τάξης (άρθρα 183-186 και 189-192).

Σε ό,τι άφορα ειδικότερα στή θρησκεία, θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι πέρα από το γεγονός ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει τήν ελευθερία τής θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας, ύφίσταται στον ποινικό κώδικα ειδικό σχετικό κεφάλαιο υπό τόν τίτλο «Έπιβουλή τής θρησκευτικής ειρήνης». Παραθέτω έδω τισ διατάξεις του κεφαλαίου αυτού:

«Άρθρο 198. ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ

1. Με φυλάκιση μέχρι δύο έτών τιμωρείται όποιος δημόσια και κακόβουλα βρίζει με όποιοδήποτε τρόπο το Θεό.

2. Όποιος, έκτός από τήν περίπτωση τής παραγράφου 1, έκδηλώνει δημόσια με βλασφημία έλλειψη σεβασμού προς τα Θεϊα, τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.

Άρθρο 199. ΚΑΘΥΒΡΙΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Όποιοι δημόσια και κακόβουλα καθυβρίζε με όποιονδήποτε τρόπο την Ανατολική Ορθόδοξη Έκκλησία του Χριστού ή άλλη θρησκεία άνεκτή στην Ελλάδα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 200. ΔΙΑΤΑΡΑΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΩΝ

1. Όποιοι κακόβουλα προσπαθεί να έμποδίσει ή με πρόθεση διαταράσσει μίαν άνεκτή κατά τó πολίτευμα θρησκευτική συνάθροιση για λατρεία ή τελετή, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος μέσα σε έκκλησία ή σε τόπο όρισμένο για θρησκευτική συνάθροιση άνεκτή κατά τó πολίτευμα, ένεργεί ύβριστικά άνάρμοστες πράξεις.

Άρθρο 201. ΠΕΡΙΥΒΡΙΣΗ ΝΕΚΡΩΝ

Όποιοι άφαιρεί άυθαίρετα νεκρό ή μέλη του ή τήν τέφρα του, άπό εκείνους που έχουν δικαίωμα να τά φυλάξουν ή ένεργεί πράξεις ύβριστικά άνάρμοστες σχετικές με αυτά ή με τάφο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών».

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι τó ποινικό δικαίο άντιμετωπίζει τó θέμα τής σύγκρουσης τής θρησκευτικής πίστης με τήν έλευθερία τής έκφρασης. Επίσης, έχει θεσπιστεί στην έννομη τάξη μας πληθώρα ειδικών προστατευτικών διατάξεων που άναφέρονται σε πράξεις ή έκδηλώσεις σχετικές με διακρίσεις σε βάρος προσώπων. Δέν θα τις άναφέρω έδω, για να μην καταχραστώ τó χώρο τού περιοδικού. Όπως σημείωσα στο προηγούμενο άρθρο μου, οι διατάξεις αυτές παρατίθενται άναλυτικά στην έκθεση τής Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (στο έξις ΚΕΝΕ) για τó άντιρατσιστικό νομοσχέδιο. Τó ζητούμενο άλλωστε δέν είναι να παρατεθεί έδω το νομικό πλαίσιο που άφορά στην προστασία τής προσωπικότητας και τις διακρίσεις σε βάρος προσώπων, άλλα να μελετηθεί αυτό συνολικά και συντονισμένα άπό τήν Πολιτεία και να επανεξεταστεί ή θέσπιση τού νόμου 4285/2014.

Θά πρέπει να ληφθεί ύπόψιν τó ότι ó συγκεκριμένος νόμος δέν είναι ó πρώτος άντιρατσιστικός νόμος που θεσπίστηκε στην έλληνική έννομη τάξη. Προηγήθηκε ó ν. 927/1979 «περί κολασμού πράξεων άποσκοπουσών εις φυλετικής διακρίσεις». Για ποιό λόγο άντικαταστάθηκε ó νόμος αυτός άπό τόν 4285/2014; Στην αίτιολογική έκθεση τού πρόσφατου άντιρατσιστικού νόμου άναφέρεται ότι ó νόμος 927/2979 έχει εφαρμοστεί έλάχιστα και κρίνεται άνεπαρκής στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία. Πρέπει δε να άντικατασταθεί άπό ένα έπικαιροποιημένο και βελτιωμένο νομοθέτημα. Τίθεται έδω τó έρώτημα: δε θα έπρεπε να προβλημάτσει τó νομοθέτη τó γεγονός ότι ó παλιός άντιρατσιστικός νόμος στη διάρκεια τών τριάντα πέντε ετών ισχύος του εφαρμόστηκε έλάχιστα; Γενικότερα, δε θα έπρεπε να προβλημάτσει τήν Πολιτεία τó γεγονός ότι, ενώ ή Έλληνική έννομη τάξη κάθε άλλο παρά στερείται θεσμικών μέσων καταπολέμησης τών ρατσιστικών φαινομένων, τά μέσα αυτά είναι στην πράξη άναποτελεσματικά;

Ό άντιρατσιστικός νόμος θα μπορούσε, ίδιως έν ύψει τής δημοσιότητας που έχει λάβει και τών αύστηρών ποινών που προβλέπει, να άποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για όσους προσβάλλονται άπό ρατσιστικές και ξενοφοβικές συμπεριφορές και ειδικότερα για έμάς τούς Χριστιανούς έναντίον όσων προσβάλλουν με όποιονδήποτε τρόπο τήν Όρθόδοξη πίστη.

Έτσι, όμως, όπως είναι διατυπωμένος μάλλον κακό θα κάνει, παρά καλό. Και αυτό διότι, όπως τονίζει στην έκθεσή της ή ΚΕΝΕ «με τή συγκεκριμένη και σε πολλά σημεία άόριστη διατύπωση του... προσβάλλει τόν πυρήνα τής συνταγματικά κατοχυρωμένης έλευθερίας τής έκφρασης με κίνδυνο να έκτεθούν σε διώξεις και να τιμωρηθούν πρόσωπα που διατυπώνουν έστω και με όξυ ύφος άκόμα και έπιστημονικές άπόψεις...». Ό άντιρατσιστικός νόμος δέν περιορίζει άπλά τήν έλευθερία τής έκφρασης σε περιπτώσεις προσβλητικών για τήν προσωπικότητα ρατσιστικών συμπεριφορών. Με τήν άόριστη διατύπωση του δημιουργεί τόν κίνδυνο να διωχθούν ποινικά πρόσωπα άπλά και μόνο έπειδή διατύπωσαν μία (έπιστημονική) άποψη. Στην ούσια δηλαδή καταργεί τήν έλευθερία τής έκφρασης και τήν έλευθερία τής έπιστημονικής έρευνας.

Η παραπάνω παρατήρηση τής ΚΕΝΕ άναφέρεται κυρίως στο άρθρο 2 τού νόμου, τó όποίο προβλέπει τήν τιμωρία όποιου «με πρόθεση, προφορικά ή διά τού τύπου, μέσω τού διαδικτύου ή με όποιαδήποτε άλλο μέσο ή τρόπο, έπιδοκιμάζει, εύτελιζει ή κακόβουλα άρνείται τή σοβαρότητα έγκλημάτων γενοκτονιών, έγκλημάτων πολέμου, έγκλημάτων κατά τής άνθρωπότητας, τού Όλοκαυτώματος και έγκλημάτων τού ναζισμού και ή συμπεριφορά αύτη στρέφεται κατά όμάδας προσώπων που προσδιορίζεται με βάση τή φυλή, τó χρώμα, τή θρησκεία, τις γενεαλογικές καταβολές, τήν έθνική ή έθνοτική καταγωγή, ή τήν άναπηρία, κατά τρόπο που μπορεί να ύποκινήσει βία ή μίσος ή ένέχει άπειλητικό, ύβριστικό ή προσβλητικό χαρακτήρα κατά μίας τέτοιας όμάδας ή μέλους της».

Κατά τής διάταξης αύτης τάσσονται με κείμενό τους έκατόν τριάντα έξι ιστορικοί άπό πανεπιστήμια, έρευνητικά κέντρα και άλλους έπιστημονικούς φορείς. Τó κείμενο γράφτηκε λίγο πριν ψηφιστεί τó άντιρατσιστικό νομοσχέδιο και τó κύριο περιεχόμενό του έχει ως έξις:

«Έκφράζουμε τή ρητή αντίθεσή μας με μιά τέτοια διάταξη. Είμαστε άντίθετοι στη δίωξη όλων τών "άρνητων", άκόμη και εκείνων τού φριχτότερου έγκλήματος τού 20ου αιώνα, τού Όλοκαυτώματος.

Η στάση μας αύτη δέν πηγάζει άπό όποιαδήποτε άνοχη στους "άρνητες" άπεχθών έγκλημάτων, ούτε άπό τήν άρνηση τιμωρίας έγκληματικών πράξεων, άλλα άπό τήν πεποίθηση, ότι, όπως έχει άποδείξει και ή διεθνής έμπειρία, τέτοιες διατάξεις όδηγούν σε έπικινδυνες άτραπούς: πλήττον καιρια τó δημοκρατικό και άναφαιρέτο δικαίωμα τής έλευθερίας τού λόγου, ενώ ταυτόχρονα δέν είναι διόλου άποτελεσματικές, όσον άφορά στην καταπολέμηση τού ρατσισμού και τού ναζισμού, τού ρατσιστικού και μισαλλόδοξου λόγου.

Συχνά, μάλιστα, όδηγούν στο άντίθετο άποτέλεσμα, έπιτρέποντας οι έχθροι της δημοκρατίας να παρουσιάζονται στην κοινή γνώμη ως "θύματα" λογοκρισίας και αύταρχισμού. Οι προϋποθέσεις που θέτει τó νομοσχέδιο καθώς ένέχουν μεγάλη άπροσδιοριστία και ρευστότητα δυστυχώς δέν άποτελούν έγγύηση.

Έπιπλέον, ή προβλεπόμενη διεύρυνση τού άρθρου όχι μόνο δέν θεραπεύει άλλα μεγεθύνει τó πρόβλημα. Θεωρούμε ότι ó χαρακτηρισμός και ή προσέγγιση μαζικών έγκλημάτων ως γενοκτονιών, έθνοκαθάρσεων ή σφαγών πρέπει να είναι άντικείμενο έπιστημονικού και νηφάλιου δημόσιου διαλόγου και όχι νομοθετικής ρύθμισης και ποινικής τιμωρίας, με κίνδυνο να φιμώνεται κάθε άντίθετη στην κυρίαρχη άποψη, άκόμα και αύτή ή ιστορική έρευνα και διδασκαλία. Έπειδή ή έλευθερία τού λόγου και τής γραπτής έκφρασης –άκόμη και τών πιό λανθασμένων άπόψεων– είναι σύμφυτη με τή δημοκρατία, καλούμε τήν κυβέρνηση να άποσύρει τó παραπάνω άρθρο».

Μετά άπό ένα τόσο εύστοχο και με παρησία διατυπωμένο κείμενο τί άλλο να γράψει κανείς για τόν άντιρατσιστικό νόμο;

Άγγελική Εύθ. Ζώη

Νομικός

Read more: <http://www.egolpion.com/3E000634.el.aspx#ixzz3NyNGkV8u>